

ACTUALISATIE MARKTVERORDENING GEMEENTE SOEST

2024

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	3
2. Wat is een schaarse vergunning?	3
3. Passende duur vergunningen	3
4. Participatie	4
5. Aanpak	4
5.1 Verzamelen input:	4
5.2 Terugkoppeling	4
5.3 Vervolg	4
6. Voorstel voor de vergunningsduur	5
7. Verdelingsprocedure	5
7.1 Verlenging na afroep	5
7.2 Verdeling vaste standplaatsvergunning via selectie	6
7.3 Selectiecommissie	6
8. Vervolg	6

Dit voorstel is zorgvuldig samengesteld en grondig onderbouwd, met als doel een evenwicht te bewerkstelligen tussen de belangen van marktondernemers en de gemeente, terwijl tevens wordt voldaan aan Europese regelgeving met betrekking tot schaarse vergunningen.

1. Aanleiding

Gemeente Soest heeft DZP gevraagd om in het kader van de schaarse vergunningen de marktverordening te actualiseren. Dit betreft een actualisatie van lengte van de marktvergunningen als de verdelingsprocedure. Op grond van Europese regels mag de toegang tot de interne markt voor dienstverrichters namelijk niet onnodig lang worden afgesloten. Daarom moet de looptijd van de vergunningen beperkt worden als het aantal voor verlening beschikbare vergunningen is beperkt tot een maximum. Hiervan is sprake bij vergunningen voor ambulante handel.

2. Wat is een schaarse vergunning?

Een schaarse vergunning is een vergunning waarvan er slechts één of een beperkt aantal kan worden verleend, terwijl er meer (potentiële) aanvragers zijn.

Dat wil overigens niet zeggen dat er per definitie meer gegadigden dan vergunningen moeten zijn om van schaarste te kunnen spreken. Een vergunning die in potentie schaars is, zonder dat het aantal daadwerkelijke gegadigden op enig moment het aantal vergunningen overschrijdt, is al aan te merken als een schaarse vergunning.

Dit betekent dat het gemeentebestuur aan gegadigden gelijke kansen moet bieden om in aanmerking te komen deze vergunningen.

3. Passende duur vergunningen

Het concreet vaststellen en goed motiveren van de looptijd van zo'n vergunning is niet eenvoudig. Uit jurisprudentie blijkt dat de gemeente bij het bepalen van de zogenaamde "passende beperkte duur" van de beleidsmatige schaarse vergunningen in ieder geval rekening moet houden met de terugverdientijd voor noodzakelijke investeringen.

Vanuit de rechtspraak zijn aan de gemeentebestuur drie concrete verplichtingen opgelegd:

- Bied ruimte om naar een beschikbare vergunning mee te dingen;
- Maak vooraf en transparant bekend dat één of meer schaarse vergunningen beschikbaar zijn en hoe deze verdeeld zullen worden;
- Laat de duur van een vergunning niet onbepaald en maak deze niet buitensporig lang.

Gemeenten kunnen zelf ook onderzoek doen naar de terugverdientijd in de ambulante handel, maar zij kunnen ook gebruik maken van het onderzoek dat SEO Economisch Onderzoek (**Bijlage 1**) recentelijk heeft gedaan naar de terugverdientijd in de ambulante handel. Volgens SEO ligt de gemiddelde terugverdientijd tussen de 9 en de 12 jaar. De analyse concludeert dat er geen significante verschillen zijn in de terugverdientijd van ambulante handelaren als het gaat om het type product, de rechtsvorm van de onderneming, het aantal medewerkers en het aantal dagen in de week dat de handelaar gemiddeld genomen actief is. De resultaten van het onderzoek zijn in 2021 gepubliceerd.

Deze termijn volgt ook uit de model-marktverordening van de VNG.

CVAH (Centrale Vereniging van Ambulante Handel) heeft ook een advies uitgebracht over de lengte van de vergunningen. Het moet een vergunningsduur zijn die voor de ondernemer economisch aantrekkelijk is, voor de gemeente zo weinig mogelijk administratieve lasten oplevert en past binnen de Dienstenrichtlijn/schaarse vergunningen. Het eerste advies van de CVAH was dan ook een vergunningsduur van minimaal 15 jaar (**Bijlage 2**).

In de praktijk zien we dat de meeste gemeenten voor een looptijd kiezen van tussen 10 en 20 jaar. Barneveld en Hilversum hebben voor 20 jaar gekozen.

Inmiddels hebben we te maken met de zero-emissiezones die gemeente mogen aanwijzen vanaf 2025. Dit kan invloed hebben op de terugverdientijd. Het CVAH is inmiddels bezig om het advies naar 20 jaar aan te passen.

4. Participatie

Om achteraf reparatie te voorkomen is het creëren van draagvlak voor het nieuwe beleid wenselijk. Hoewel niet alle verschillen overbrugd kunnen worden, is er gestreefd naar zo'n groot mogelijk draagvlak.

Aanpassen van de lengte van de vergunning heeft namelijk impact op de marktondernemers. Nu hebben zij een marktvergunning voor onbepaalde tijd. In hun ogen gaan zij er in alle gevallen op achteruit. Door met hen in gesprek te blijven en de wensen en behoeften te inventariseren, kunnen veel zorgen weggenomen worden en kan er wederzijds begrip ontstaan voor elkaars standpunten.

Deze input, samen met de ervaringen uit het land, heeft de lijn van het dit voorstel bepaald. Er moet daarnaast rekening gehouden worden met de terugverdienperiode van de investering. De lengte kan per branche worden bepaald, maar dat vergt meer onderzoek en goede motivering van de gemeente.

Tegelijkertijd is er gezamenlijk nagedacht over de verdeling van een vergunning. Dit kan op basis van loting, wie eerst komt wie eerst maalt of selectiecriteria. Dat laatste is wenselijk als de gemeente de ambitie heeft om de markt kwalitatief beter te maken.

5. Aanpak

Het gaat hier om de lengte van de vergunningen en de wijze van verdeling van vrijkomende vergunningen. Concreet is het voorstel is op de volgende manier tot stand gekomen.

5.1 Verzamelen input:

- Er is een oriënterende bijeenkomst georganiseerd waarin de vertegenwoordiging van de (markt)ondernemers bevraagd werd over wensen en behoeften (**Bijlage 3**);
- Er is een overleg geweest met de wethouder, afdeling vergunningen, economie en de marktmeester over de wensen en de behoeften van de gemeente;
- Deskresearch is gedaan en de ervaringen uit het land zijn gebruikt;
- De input die hieruit is gekomen heeft de contouren van het beleid gevormd;

5.2 Terugkoppeling

- In een terugkombijeenkomst met de marktcommissie werd het voorstel gepresenteerd en getoetst (**Bijlage 3**). Het voorstel is in unaniem akkoord bevonden door de marktcommissie. De input op details werd gebruikt om het voorstel aan te scherpen;
- De conceptversie is voorgelegd aan de afdeling vergunningen van de gemeente en marktmeester. Deze hebben vanuit hun adviserende rol het concept getoetst op haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Het voorstel is akkoord bevonden. De input op de details werd gebruikt om het voorstel aan te scherpen.

5.3 Vervolg

- De actualisatie wordt doorgevoerd in de Marktverordening;

- Vervolgens wordt de concept Marktverordening door het college voor ter inzage legging vrijgegeven;
- Tot slot volgt de reactie van het college op eventueel ingediende zienswijzen (te verwoorden in een Nota van Antwoord) en de definitieve besluitvorming.

Op basis van onderzoek, de input van de stakeholders en ervaringen in het land, is hieronder het voorstel voor het nieuwe beleid uitgewerkt. Het gaat hier om de lengte van de vergunningen en de wijze van verdeling van vrijkomende vergunningen.

6. Voorstel voor de vergunningsduur

Voor een toekomstbestendige markt is het goed dat er ook investeringen door de huidige marktondernemers kunnen worden gedaan. Er moet gekeken worden naar de terugverdientijd van de investeringen van de marktondernemers, maar ook naar de rol van een markt in de wijk. Markten hebben een belangrijke functie als ontmoetingsplek, zo ook in de gemeente Soest. Dit komt naar voren in het onderzoek dat de gemeente heeft uitgevoerd naar het functioneren van de markten in de gemeente Soest (**Bijlage B**). De marktkoopliden geven aan dat ze in de loop der jaren een grote klantenkring op hebben gebouwd van veelal mensen uit de 'eigen' wijk / dorp. Continuïteit van deze sociale functie is van belang. Een te korte vergunningsduur kan ten koste gaan van de continuïteit.

Met het oog op de continuïteit, op basis van ervaringen in het land, de komende transitie naar elektrische voertuigen en ter voorkoming van hoge administratieve lasten voor de gemeente, **is het advies om een vergunningsduur van 20 jaar aan te houden**. Hiermee geeft de gemeente een impuls aan de marktondernemers om te investeren en wordt de bestaanszekerheid van de toekomstgerichte markt bevorderd.

7. Verdelingsprocedure

Er moet een open en transparante verdelingsprocedure worden toegepast. Dit kan op basis van een selectieprocedure (of door middel van puntenverdeling) of via een loting. Het advies is om de verdelingsprocedure op basis van een selectieprocedure te doen. Op deze manier hebben de belanghebbenden (marktkoopliden en de gemeente) grip op de kwaliteit.

7.1 Verlenging na afroep

- Bij het beschikbaar komen van een vaste standplaatsvergunning vanwege het einde van de vergunningsduur kan de gemeente de procedure van verlenging na afroep toepassen als voldoende aannemelijk is dat er naast de betreffende vergunninghouder geen andere gegadigden voor deze vergunning zijn.
- Bij de verlenging na afroep maakt de gemeente 6 maanden voor het einde van de duur van de vaste standplaatsvergunning door een openbare kennisgeving bekend dat deze vergunning beschikbaar komt voor de duur van 20 jaar.
- Bij deze openbare kennisgeving worden gegadigden uitgenodigd om hun belangstelling voor de vaste standplaatsvergunning binnen 4 weken na de kennisgeving kenbaar te maken op de door gemeente aangegeven wijze.
- Als binnen de gestelde termijn alleen de betreffende vergunninghouder belangstelling kenbaar heeft gemaakt en is voldaan aan de gestelde voorwaarden, verlengt de gemeente zijn vaste standplaatsvergunning met de onder het tweede punt genoemde duur.
- Als binnen de gestelde termijn naast de betreffende vergunninghouder ook een of meer andere gegadigden belangstelling kenbaar hebben gemaakt (passend in het brancheplan), wordt de vergunning niet verlengd. In dat geval past de gemeente de verdelingsprocedure toe.

7.2 Verdeling vaste standplaatsvergunning via selectie

De marktvergunningen worden verdeeld op basis van een selectieprocedure.

Bij de beoordeling van de aanvragen worden punten toegekend aan de hand van de volgende criteria en tot het daarbij vermelde maximumaantal:

- Het assortiment van de gegadigde vormt een gewenste toevoeging aan het marktassortiment (10 punten)
- De kwaliteit van de uitstraling van de uitstalling van de gegadigde (10 punten);
- De kennis en ervaring van de gegadigde met betrekking tot het marktassortiment (10 punten)
- Consumentvriendelijkheid (10 punten)
- Mate van gebruik van social media (5 punten)]

De vaste standplaatsvergunning wordt verleend aan de gegadigde met het op basis van de beoordeling hoogste aantal punten. Als meer gegadigden hetzelfde aantal punten krijgen toegekend, vindt de verdeling van de vergunning tussen hen plaats via loting door middel van een trekking. Dit is ook in overeenstemming met de model-marktverordening.

7.3 Selectiecommissie

Om het bovenstaande te beoordelen moet een selectiecommissie worden opgericht. Dit kan bestaan uit:

- Marktmeester
- Eén medewerker EZ van de gemeente Soest
- Twee marktondernemers (adviescommissie)

8. Vervolg

De huidige vergunningen voor bestaande vaste-standplaatsvergunningen voor onbepaalde tijd moeten worden ingetrokken of gewijzigd en omgezet naar vaste standplaatsvergunningen voor bepaalde tijd. Daarbij kan een overgangstermijn of een andere vorm van compensatie aan de orde zijn. **Het voorstel is om alle huidige vergunningen ambtshalve in te trekken en opnieuw uitgegeven voor een periode van 20 jaar**, met een overgangsperiode van 20 jaar. De modelverordening van VNG kan hiervoor als voorbeeld dienen. Na het verlopen van deze termijn worden de regels toegepast zoals beschreven hierboven (selectieprocedure)

Bijlage 1: Onderzoek naar terugverdiëntijd SEO

Bijlage 2: Advies CVAH

Bijlage 3: Verslagen bijeenkomst marktcommissie en bijeenkomst terugkoppeling marktcommissie